

HRVATSKI *glasnik*

XXXV. godina, 32. broj

7. kolovoza 2025.

cijena 300 Ft

Povijesni dan za hrvatsku zajednicu, opraštanje 8. r. OŠ Mate Meršića Miloradića

4. i 5. stranica

Spomendan biskupa Ivana Antunovića
6. i 7. stranica

Hrvatsko proštenje u Đudu
8. i 9. stranica

Baranjski bečarac
11. stranica

Na mladima svijet ostaje

Izreku iz naslova često rabimo kad bismo željeli da se stvari koje su započete nastave, da ih preuzmu mladi i oni to dalje njeguju, makar i na drukčiji način. No sve dok mladi čovjek ne stigne do zrelije dobi, u svemu tome zasigurno treba pomoć odraslih, iskusnijih ljudi. To je u našem društvu odgovornost roditelja, učitelja, društvenih djelatnika ili društva općenito, a u slučaju hrvatske mladeži, naravno, i narodnosne zajednice. Zapravo to nije ništa drugo nego odgoj. Kako bi mladi usvojili određene vrednote koje i odrasli smatraju važnima, treba dosta mukotrpnog rada jer je odgoj dugotrajan proces, a najbolji je onda kad odgajatelj svojim primjerom uspijeva motivirati mlade na usvajanje raznih sadržaja i vrijednosti, potaknuti ih i ohrabriti u traženju puta, usmjeriti ih, ali ipak ih pustiti da sami odaberu put. Odgoj je moćna stvar, ima mogućnosti promijeniti svijet. Kad se vide neki rezultati, to je vrlo lijepo. Čak i kad mislimo da ne odgajamo, mi odgajamo svojim ponašanjem. Sve što činimo mi, to odgaja našu mladež, bez govora i truda, samo od sebe. Vrijednosti hrvatske zajednice također se tako prenose – primjerom, govorom na svojem jeziku, njegovanjem hrvatske kulture, jačanjem zajednice uz njegovanje jezika, kulture i tradicija.

Nedavno sam sudjelovala na jednom od naših programa na kojem sam uočila zavidne rezultate odgoja. Vidjelo se kako su naši mladi pripadnici hrvatske narodnosti shvatili vrijednosti naše kulture i jezika i s ljubavlju govorili o svemu tome diveći se o ljepoti i objašnjavajući to mladima od sebe. Trebalo je proći otprilike dva desetljeća odrastanja u hrvatskom okruženju da bi kao odrasli mladi shvatili kakvo su bogatstvo naslijedili. Bilo je prekrasno gledati kako mladi odrasli ljudi, koji su kao djeca bili uz nas, uz naša hrvatska društva, organizacije, danas sve to čine sami. Danas se oni zanimaju, istražuju prošlost i kulturu svoje zajednice i – što je najvažnije – oni to žele predati mladima tako da pokazuju primjer, da skrenu pozornost na one vrijednosti koje ih čine članom njihove hrvatske zajednice. Tako mirno i sa zadovoljstvom mogu reći da se u tom slučaju stvarno ostvarilo ono što kaže izreka: „Na mladima svijet ostaje“.

Beta

GLASNIKOV TJEDAN

„Za projekt Razvoja infrastrukture hrvatskih odgojno-obrazovnih ustanova u Mađarskoj u 2025. godini izdvojeno je 350 000 eura.“

Vlada Republike Hrvatske na svojoj 90. sjednici, održanoj 15. svibnja, u petoj točki dnevnoga reda na prijedlog Središnjeg državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske donijela je Odluku o nastavku potpore projektima od strateškog značaja za Hrvate izvan Republike Hrvatske.

Tom odlukom Vlada Republike Hrvatske nastavlja podupirati jedanaest projekata od strateškog značaja za Hrvate izvan domovine. Broj strateških projekata raste iz godine u godinu.

Jedan od jedanaest strateških projekata koji se nastavlja podupirati – a koji Vlada Republike Hrvatske podupire od 2022. godine kad je u užjku proglašen projektom od strateškog značaja za Hrvate izvan Republike Hrvatske – projekt je Potpore radu Hrvatskoga kazališta u Pečuhu (Hrvatska državna samouprava u Mađarskoj).

U obrazloženju nastavka potpore ističe se kako je Hrvatsko kazalište u Pečuhu profesionalno hrvatsko kazalište izvan Republike Hrvatske. Od 2018. godine djeluje u suvremenom, obnovljenom prostoru te ima iznimno značenje za njegovanje hrvatskog jezika i jačanje hrvatskog identiteta Hrvata u Mađarskoj, a ujedno i za promociju hrvatske kulture.

Za projekt Potpore radu Hrvatskoga kazališta u Pečuhu u 2025. godini izdvojeno je 100 000 eura.

U Državnom proračunu Republike Hrvatske za 2025. godinu kao i u projekcijama za 2026. i 2027. godinu na stavkama Središnjeg državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske osigurana su sredstva za provedbu jedanaest navedenih projekata u ukupnom iznosu od 4 505 000 eura. Visina dodijeljenih sredstava bit će utvrđena pojedinačnim ugovorima o financijskoj potpori. Središnji državni ured za Hrvate izvan Republike Hrvatske potpisat će ugovore o financijskoj potpori s korisnicima, među kojima je i Hrvatska državna samouprava u Mađarskoj.

Broj strateških projekata i dalje se širi. Tako je na istoj sjednici u šestoj točki dnevnog reda Vlada Republike Hrvatske na prijedlog Povjerenstva za procjenu i utvrđivanje prijedloga projekata od strateškog značaja za Hrvate izvan Republike Hrvatske donijela odluku o proglašenju još četiriju projekata strateški važnima za Hrvate izvan domovine. Među njima je i projekt Razvoja infrastrukture hrvatskih odgojno-obrazovnih ustanova u Mađarskoj (Hrvatska državna samouprava u Mađarskoj).

Za provedbu tih dodatnih četiriju projekata u 2025. godini u Državnom proračunu Republike Hrvatske i pratećim projekcijama za 2026. i 2027. godinu osigurana su sredstva u ukupnom iznosu od 1 840 000 eura.

Za projekt Razvoja infrastrukture hrvatskih odgojno-obrazovnih ustanova u Mađarskoj u 2025. godini izdvojeno je 350 000 eura.

U obrazloženju potpore, kako za postojeće tako i za nove strateške projekte, naglašava se kako je poseban interes Republike Hrvatske podupiranje specifičnih potreba i konkretnih aktivnosti hrvatskih iseljeničkih zajednica u svim područjima važnima za očuvanje i njegovanje hrvatskog jezika i identiteta, razvijanje suradnje te zaštita prava i interesa hrvatske manjine. To je moguće ostvariti pružanjem financijske potpore projektima hrvatskih zajednica izvan domovine.

Imajući u vidu skrb Republike Hrvatske i značaj potpore projektima Hrvata izvan Republike Hrvatske, Povjerenstvo za procjenu i utvrđivanje prijedloga projekata od strateškog značaja predložilo je donošenje odluka o nastavku potpore te odluke o proglašenju novih projekata od strateškog značaja za Hrvate izvan Republike Hrvatske, što je Vlada Republike Hrvatske na svojoj 90. sjednici održanoj 15. svibnja prihvatila.

Branka Pavić Blažetin

Čitajte i širite Hrvatski glasnik, tjednik Hrvata u Mađarskoj!

Hrvatska još uvijek omiljena destinacija Mađara

Hrvatska je i dalje omiljena destinacija Mađara. S novim linijama, novim hotelima i gastronomskom nagradom započela je sezona 2025.

U lipnju ove godine gotovo 100 000 Mađara putovalo je u zemlju tijekom produženog vikenda. Područje Kvarnera, omiljeno među Mađarima, ne privlači samo najviše turista nego je nedavno osvojilo i titulu Europske gastronomske regije 2026. godine. Ove godine u Hrvatskoj nas očekuju novi hoteli, autentična ugostiteljska ponuda. Do 10. lipnja stiglo je 97 000 Mađara u Hrvatsku, što predstavlja porast od 8 % u odnosu na isto razdoblje 2024. godine. Mađari su dosad u Hrvatskoj proveli 277 000 noćenja, što također predstavlja porast od 1 % dosad, pri čemu su prosječno boravili tri noći.

zu svaki drugi dan. Vlak staje na stanicama Székesfehérvár, Siófok, Fonyód, Balatonszentgyörgy, Nagykanizsa i Gyékényes.

Također, važna suradnja s policijom odvija se i ove godine jer će od 1. srpnja do 31. kolovoza 2025. godine mađarski policajci obavljati dužnost u Zadru i Puli. Policajci iz Mađarske bit će dostupni za odmarališta u okolici danonoćno.

Napredak Hrvatske u održivom turizmu također zaslužuje isticanje, što se sad pokazalo i u području gastronomije. Međunarodni institut za gastronomiju, kulturu, umjetnost i turizam (IGCAT) dodijelio je

Najposjećenija regija i dalje ostaje Kvarnerska obala, nakon koje slijede Istra i okolica Zadra, zatim splitska i šibenska regija. Važno je istaknuti da je Kvarner zabilježio najviše noćenja, čime i ove godine kreće s prednošću za prvo mjesto. Među najpopularnijim destinacijama nalaze se ikonična mjesta poput Opatije, Rovinja, Zagreba, Poreča i Crikvenice.

U ljetnoj sezoni 2025. iz Mađarske će biti dostupni izravni letovi za Hrvatsku, kako zrakoplovom tako i vlakom, čime će se olakšati putovanje mađarskim turistima. Letom iz Budimpešte moguće je izravno doći do Zadra, a Ryanair nudi izravnu povezanost. Leti četiri puta tjedno od 1. lipnja do kraja rujna. Prosječno vrijeme leta između Budimpešte i Zadra iznosi 1 sat i 15 minuta. Popularni Adria InterCity koji, upravlja MÄV-om, i ove godine će ponovno voziti. Linija će biti u funkciji od 19. lipnja do 13. rujna, u lipnju dvaput tjedno, a u srpnju i kolovo-

Kvarneru prestižnu titulu Europske gastronomske regije 2026. prepoznavši izvanrednu predanost regije lokalnoj gastronomiji, kulturnoj baštini i održivom turizmu. Cilj je tog prestižnog priznanja promicanje lokalne gastronomske baštine i održivog turizma. U odluci sudjeluje više od 45 stručnjaka iz zemalja preko međunarodne mreže IGCAT.

Kvarnerska regija priprema brojna istaknuta događanja: preko kampanje „Okusi Kvarnera“ specijaliteti regije kušat će se i u zrakoplovima Croatia Airlinesa, izrađuje se samostalni vodič Gault&Millau za Kvarner, 50 kvarnerskih vina bit će predstavljeno na prestižnim Decanter World Wine Awards, a festival „Taste the Mediterranean“ također slavi okuse regije.

Hrvatsko ministarstvo turizma i sporta i Hrvatska turistička zajednica pokrenuli su novu ugostiteljsku kategoriju pod nazivom Lokalni domaćin (Local host). Oznaka Lokalni domaćin, koja priznaje autentičnost,

Direktorica predstavništva Hrvatske turističke zajednice u Mađarskoj Ivana Herceg

gostoljubivost i kvalitetu smještaja koje osiguravaju obitelji, ima cilj istaknuti tradicionalnu hrvatsku gostoljubivost te ojačati održivi turizam.

„Obiteljski smještaji imaju desetljećima dugu tradiciju u Hrvatskoj i pružaju jedinstveno, autentično iskustvo turistima. Ta kategorija potvrđuje ovu posebnost i dodatno promiče domaće i strano tržište za one pružatelje smještaja koji su doista 'pravi, autentični domaćini'. Inicijativa doprinosi razvoju održivog turizma, koji nastoji uravnotežiti zadovoljstvo lokalnog stanovništva i turista“, izjavila je Ivana Herceg, direktorica Hrvatske turističke zajednice u Mađarskoj.

U Hrvatskoj više od 60 % hotelskih soba pripada višim kategorijama (4 i 5 zvjezdica), što odražava posvećenost kvalitetnom turizmu. Planirana otvaranja novih hotela također doprinose daljnjem razvoju hrvatskog turizma, a 2025. godine brojni novi hoteli otvorit će svoja vrata, uključujući Keight Hotel Opatija, Curio Collection by Hilton, Hotel Pullman Zagreb, Hotel Hyatt Regency Zadar, Congress & Event center Zadar, Heritage & Resort hotel Monumenti Pula, Novotel Zagreb, Arba resort Valamar 4*.

„Naša je misija da Hrvatska ostane lider u kvalitetnom i održivom turizmu koji pruža nezaboravne doživljaje svim putnicima. Naša nepokolebljiva posvećenost održivosti i izvrsnosti jamči da će Hrvatska zadržati svoju vodeću poziciju na svjetskoj turističkoj karti“, dodala je direktorica Herceg.

Kršul

Opraštanje prvih osmaša u Osnovnoj školi „Mate Meršić Miloradić“

Devetero osmaša prve generacije Hrvatskog vrtića, osnovne škole „Mate Meršić Miloradić“ 20. lipnja oprostilo se od osnovne škole. Oproštajnu svečanost osmaša predsjednik Hrvatske državne samouprave Ivan Gudan nazvao je povijesnim trenutkom u životu gradišćanske hrvatske zajednice odnosno zajednice Hrvata u Mađarskoj. Zahvalio je ravnateljici ustanove Editi Horvat Pauković na neumornom radu, kao i svim ostalim djelatnicima, a djeci i roditeljima na ustrajnosti. Čestitao im je na uspješnom završetku osmog razreda. Čestitke je izrazio i izvanredni i opunomoćeni veleposlanik Republike Hrvatske dr. sc. Mladen Andrić, koji je naglasio da Vlada Republike Hrvatske nastoji podupirati takve vrijedne projekte te da će i nadalje pomagati u osiguranju boljih uvjeta za djelovanje ustanove. Razvoj sambotelske ustanove nastavlja se u školskoj godini 2025./2026. jer će devetero učenika krenuti u deveti, gimnazijski razred. Svečanosti su nazočili predstavnici gradišćanske hrvatske zajednice, među njima Rajmund Filipović, predsjednik Hrvatske samouprave Željezne županije, i Vinko Hergović, predsjednik Društva gradišćanskih Hrvata.

Školski tamburaši

Prije osam godina, u školskoj godini 2017./2018., otvorena su vrata osnovne škole o kojoj je hrvatska zajednica Željezne županije sanjala i uz pomoć Hrvatske državne samouprave i drugih partnera uspjela ostvariti taj san. Sambotelska je ustanova isprva djelovala kao podružnica Hrvatskog vrtića, osnovne škole, gimnazije i učeničkoga doma Miroslava Krleže u Pečuhu, čiji je ravnatelj bio pokojni Gábor Győrvári koji je vrlo mnogo pomogao u ostvarivanju ustanove. Kao zasebna ustanova Hrvatski školski centar

„Mate Meršić Miloradić“ počela je djelovati školske godine 2019./2020., a prva je generacija prvaša iz godine u godinu koračala u više razrede sve dok ove školske godine nije stigla do osmog razreda. Prvi je razred upisalo trinaestero učenika, a osmi je razred završilo njih devet. Troje će njih nastaviti školovanje u gimnaziji iste ustanove, a uz njih još šestero učenika dolazi iz drugih osnovnih škola. Od jeseni započinje prvi gimnazijski razred.

Svečanost je započela opraštanjem od razrednice i ostalih učiteljica i učitelja

Ravnateljica Edita Horvat Pauković

u razredu. Razrednica Dora Koran učenike je vodila od petog razreda, ne samo kao razrednica nego i kao učiteljica hrvatskog jezika. „Lijepo je bilo raditi s njima. Bili smo kao obitelj. Mnogo toga radili smo zajedno. Ostaju nam lijepe uspomene i zadovoljna sam kako su uspjeli usvojiti hrvatski jezik. Vjerujem da će se ova mala razredna zajednica i nadalje vezati uz hrvatsku kulturu i sudjelovati u raznim aktivnostima hrvatske zajednice. Naime, svi će nastaviti srednjoškolsko školovanje u gradu, odnosno u regiji“, rekla je razrednica Dora Koran.

Ravnateljica Edita Horvat Pauković prisjetila se na svečanosti prvih koraka sadašnjih osmaša, koraka koji su bili golemi za

Máté Szombat s tatom

jednu potpuno novu ustanovu. Prošli su zajedno mnogo toga, mnoštvo događanja – od raznih natjecanja do izleta i druženja. Oni su bili prvi učenici koji su popunili dušom zidove novoutemeljene ustanove. „Dirnuta sam, a ujedno i ponosna jer smo pokazali da smo to mogli napraviti. Ono

što smo postigli doista je velik događaj u životu Hrvata u Mađarskoj. Zahvalna sam mnogim ljudima jer se to moglo ostvariti samo zajedničkim snagama. Zahvalna sam roditeljima da su imali povjerenja i upisali svoju djecu u školu iako ona još nije imala nikakvo iskustvo. Zahvalna sam djelatnicima koji neumorno rade iz godine u godinu. Sa mnom se bore da djelujemo kvalitetno, da osiguramo uvjete koji su važni za odgoj i obrazovanje mladih, a zahvalna sam i održavatelju, Hrvatskoj državnoj samoupravi, te mnogima koji su pomogli u našem odrađanju", rekla je ravnateljica na svečanosti te nakon toga u razgovoru za naš tjednik izjavila kako je gimnazija novi izazov, ali sve je spremno da se pokrene. „Srećom ima profesora. Većina nastavnika ima fakul-

Obilazak razreda posljednji put

Djeca iz dječjeg vrtića također su se oprostila od osmaša

tetsku stručnu spremu, a kako će rasti broj učenika, bit će zaposleno i nekoliko novih kolega. Ja se uzdam u svoj kolektiv koji je uvijek spreman kad treba. Tu svatko poznaje svakog učenika, radimo kao u jednoj velikoj obitelji, a s održavateljem imamo jako dobar odnos. Imaju povjerenje u nas i tako je mnogo lakše raditi."

Predsjednik Hrvatske državne samouprave Ivan Gudan izjavio je: „Današnji dan smatram povijesnim danom za hrvatsku zajednicu. Počeli smo s dječjim vrtićem i došli smo do osmog razreda – sada počinje gimnazija. Sretan sam i zahvalan svima koji su pridonijeli da se to ostvari. Posebno treba istaknuti rad Gabora Győrvárija, koji je u početku mnogo pomogao i radio na pokretanju ustanove. Danas je važan dan i zbog odgajateljica, učitelja, roditelja djece, koji su povjerovali ustanovi svoje najdraže. Hvala Gradu Sambotelu koji je uvijek pomogao, a i hrvatskoj zajednici u županiji. Projekt se nastavlja – ulaže se u novu ustanovu kako

Vivien Huszár ostaje u gimnaziji

bi uvjeti bili što bolji, a u tome će financijski pomoći Vlada Republike Hrvatske."

Veleposlanik dr. sc. Mladen Andrić također se obratio osmašima i djelatnicima ustanove. Rekao je kako je riječ o velikom koraku u odgoju i obrazovanju Hrvata u Mađarskoj. Napor se isplatio, učenje je hrvatskog jezika

ostvareno i nastavljat će se, a u tome mogu očekivati podršku veleposlanstva i Republike Hrvatske.

Osmaši su se sa suzama u očima oprostili od svojih učitelja i prijatelja, no Vivien Huszár nije bila tužna jer će ih ponovno susresti najesen. Naime, gimnazijsko školovanje nastavlja u istoj ustanovi. „Od prvog razreda pohađam ovu školu. Sama sam izabrala školu jer sam htjela učiti hrvatski jezik, jer sam mislila da sam s njime drukčija od drugih. Svi uče engleski, njemački, a ja to nisam htjela. Ponosna sam što sam dosta dobro naučila hrvatski. Kad budem išla u Hrvatsku, moći ću govoriti. Nastavit ću školovanje ovdje u gimnaziji, a nakon što maturiram, želim raditi u Hrvatskoj, možda u nekom kafiću ili slastičarnici", govori Vivien, koja nema hrvatsko podrijetlo, ali jezik i kulturu jako voli.

Máté Szombat odlučio je nastaviti školovanje u drugoj srednjoj školi jer želi učiti struku. Počeo je pohađati hrvatsku školu zbog dobrih hrvatskih prijatelja koje ima njegova obitelj. Iako neće nastaviti školovanje u hrvatskoj gimnaziji, rekao je da jezik neće zapostaviti jer mu je vrlo važan.

Na oproštajnoj svečanosti ravnateljica je dodijelila priznanja istaknutim osmašima za odlične uspjehe na raznim poljima i zahvalnice osobama koje su pridonijele razvoju ustanove. Tijekom ljeta obnovit će se blagovaonica uz potporu Vlade Republike Hrvatske te će se nabaviti i dodatna pomagala za učenje. Škola je od jedne osobe iz Petrova Sela dobila mnoštvo hrvatskih knjiga, pa će se i knjižnica znatno obogatiti. Školsko će zvono 1. rujna zasigurno zazvoniti ne samo osnovnoškolcima nego i gimnazijalcima. Nadamo se da će se ustanova za četiri godine moći pohvaliti i svojim prvim maturantima.

Beta

Spomendan biskupa Ivana Antunovića u Kalači

Misnim slavljem, polaganjem vijenaca i kulturnim programom 22. lipnja u Kalači je održan tradicionalni županijski Spomendan biskupa Ivana Antunovića (Kunbaja, 19. lipnja 1815. – Kaloča, 13. siječnja 1888.), narodnog preporoditelja podunavskih Hrvata – Bunjevaca i Šokaca u Ugarskoj. Spomendan se u Kalači obilježava od 2001. godine. Uz obilježavanje 210. obljetnice Antunovićeva rođenja spomendan je i ove godine okupio bačke Hrvate – Bunjevce, Race i Šokce – iz gotovo svih naših naselja, od Kečkemet-a do Santova, od Baje do Aljmaša. Nakon misnog slavlja u kalačkoj prvostolnici u Nadbiskupijskom vrtu kod poprsja biskupa Antunovića predstavnici bačkih Hrvata i Kalačko-kečkemetske nadbiskupije položili su vijence sjećanja uz pjesmu „Kolo igra, tamburica svira“ u izvedbi Tamburaškog sastava „Misija“ i Marka Križanovića te uz crkvene pjesme Pjevačkog zbora „Ružice“.

Dio nazočnih kod polaganja vijenaca kod biste Ivana Antunovića

Misno slavlje u kalačkoj prvostolnici predvodio je vlč. Sabolč Tomašković, a propovijed je održao somborski župnik dekan i predsjednik Katoličkog društva „Ivan Antunović“ Subotica vlč. Josip Štefković. S njima su služili santovački župnik i biskupski vikar za narodnosti vlč. Imre Polyák, baškutski i garski župnik vlč. Tibor Szűcs i aljmaški župnik vlč. Balázs Joó. Misu su uljepšali članovi Pjevačkog zbora „Ružice“ u izvornoj narodnoj nošnji, a pjevanjem Crkveni zbor santovačkih Hrvata pod vodstvom santovačkog kantora Zsolta Siroka.

Uslijedilo je polaganje vijenaca u Nadbiskupskom vrtu kod poprsja biskupa Ivana Antunovića. Polaganje vijenaca uljepšali su Ženski pjevački zbor „Ružice“, TS „Misija“ iz Pečuha i solist Marko Križanović iz Subotice. Vijence su položili predsjednik SHM-a Joso Ostrogonac, uime bačkih Hrvata predsjednik Hrvatske samouprave Bačko-kiškunske županije Joso Šibalin i ravnatelj Kulturnog centra bačkih Hrvata Mladen Filaković, gradonačelnik Kalače Zoltán Bagó i predsjednica Hrvatske samouprave Kalače Marija Ivo te predstav-

nici hrvatskih samouprava Aljmaša, Bačina i Dušnoka. U ime nadbiskupije vijenac su položili biskupski narodnosni vikar Kalačke nadbiskupije vlč. Imre Polyák i vlč. Sabolč Tomašković, a uime Katoličkog društva „Ivan Antunović“ predsjednik vlč. Josip Štefković.

U nastavku večeri u prigodnom kulturnom programu, koji je održan u Priedbe-nom centru „Platán“ u nabiskupskom vrtu, okupljene su zabavljali Marko Križanović i TS „Misija“. Uslijedilo je druženje bačkih Hrvata i domjenak, a bilo je i plesa.

Život i djelo biskupa Antunovića

Ivan Antunović, naslovni biskup, bački hrvatski pisac, publicist i preporoditelj bačkih Hrvata, rođen je 19. lipnja 1815. u Kunbaji, a umro je 13. siječnja 1888. u Kalači. Kao najistaknutija osoba podunavskih bunjevačkih, šokačkih i rackih Hrvata u Ugarskoj 1870-ih i 1880-ih godina – u vrijeme jake mađarizacije, odnarođivanja i odhrvaćivanja, zalagao se za jačanje hrvatskog nacionalnog identiteta bačkih Bunjevaca i Šokaca, za očuvanje materinskog jezika i katoličke vjere.

Od ranog djetinjstva živio je u Aljmašu, a nakon školovanja i u Subotici, Kalači, Pečuhu i Segedinu. Za svećenika je zaređen 1838. godine. Od 1842. do 1859. bio je aljmaškim župnikom, zatim kalačkim

Joso Ostrogonac, Mladen Filaković i Joso Šibalin

Tibor Szűcs, Josip Štefković, Sabolč Tomašković, Imre Polyák

kanonikom. Prepozitom kalačkim imenovan je 1875., a 1876. kralj ga je imenovao naslovnim biskupom bosanskim. Pokretač je Bunjevačkih i šokačkih novina (1870.) i Bunjevačko-šokačke vile, koje su promicale usvajanje hrvatskog književnog jezika. Autor je brojnih nabožnih i književnih djela. Njegovo je najvažnije djelo „Razprava o potisanskim Bunjevcih i Šokcih u pogledu narodnom, vjerskom, umnom, građanskom i gospodarskom“ (1882.). Prednjačio je i u organiziranju društvenog života u Kalači. Njegovo ime veže se uz organizaciju štedionice, ženskog dobrotvornog društva i čitateljskog krugu. Bio je i jedan od osnivača gospodarskog društva Bačko-bodroške županije. Većinu svojeg imetka upotrijebio je u javne svrhe i pomoć siromašnima, pa je tako godišnje mogao pomagati školovanje dvjestotinjak uglavnom siromašnih učenika. Umro je 13. siječnja 1888. u Kalači, gdje je i pokopan, ali se nakon Drugog svjetskog rata njegovu grobu izgubio svaki trag. Mjesto je utvrđeno, ali nadgrobni spomenik nema.

Pjevački zbor „Ružice“

Štovanje biskupa Ivana Antunovića u bačkim Hrvatima

Poslije dugih desetljeća nesklonih za štovanje njegova života i djela, nakon demokratskih promjena probuđeno je zanimanje za njegov život i djelo i u bačkim Hrvatima u Mađarskoj. Za to je najzaslužniji dugogodišnji đurđinski župnik mr. Lazar Ivan Krmpotić, osnivač i prvi predsjednik Instituta „Ivan Antunović“ u Subotici (1990.), danas Katoličkog društva „Ivan Antunović“. Na njegov poticaj u organizaciji Bunjevačkog „Divan kluba“, a nakon utemeljenja i hrvatske samouprave na čelu s Markom Markulinom od 1990. godine u bačkom gradiću Aljmašu, gdje je župnikovao od 1842. do 1859., svake godine u studenom organizira se Spomendan biskupa Ivana Antunovića. Desetak godina mr. Lazar Ivan Krmpotić nizom svojih predavanja u Aljmašu osvijetlio je i približio svojim sunarodnjacima u Mađarskoj njegov lik i djelo. U povodu 125. obljetnice njegova imenovanja za naslovnog biskupa zahvalni

bački Hrvati 2001. godine postavili su mu spomen-ploču u predvorju nekadašnje kanoničke kurije u Kalači, a zatim i na pročelju župnog stana u Aljmašu. Otada se okupljaju svake godine na spomendanima u Kalači u lipnju, a u Aljmašu u studenome. U nakladi Hrvatskog znanstvenog zavoda u Pečuhu i Izdavačke kuće „Croatica“ u Budimpešti u ediciji Hrvatski književnici u Mađarskoj 2002. godine objelodanjene su knjige „Život i rad biskupa Ivana Antunovića“ Ivana Evetovića, Ivana Tolja i mr. Lazara Ivana Krmpotića, a uz bibliografiju Ante Sekulića i najistaknutije Antunovićevo djelo „Razprava o potisanskim Bunjevcih i Šokcih...“, čiji je urednik bio dr. Dinko Šokčević. Dvadeset godina poslije podignut mu je kip 2021. u Subotici, a 2022. i u Baji. Napokon je dobio i poprsje u Kalači, gdje je živio i radio kao kanonik i naslovni biskup bosanski.

S. B.

Marko Križanović i TS „Misija“ zabavljali su okupljene

Hrvatsko proštenje u marijanskom svetištu u Đudu

Marijansko svetište u Đudu i Hrvatska referatura Pečuške biskupije organizirali su 15. lipnja hrvatsko hodočašće u Đud na svetkovinu Presvetog Trojstva pod geslom „Svi u glas jezici, sad se složite i Majci Djevici pjevat počnite!“.

Dio okupljenih svećenika iz Pečuške i Đakovačko-osječke nadbiskupije

Đudsko je svetište bilo prepuno hodočasnika iz Donjeg Miholjca i Osijeka te Hrvata iz Baranjske županije. Došli su i hodočasnici iz Čikerije u organizaciji tamošnje Hrvatske samouprave. Lijepo je biti u Đudu na blagdan Presvetog Trojstva jer ondje susretnem drage ljude iz županije koje dugo nisam vidjela – naše Hrvate iz svih naših, osobito hrvatskih naselja u okolici Pečuha, te iz brojnih drugih mjesta u županiji gdje ih još ima. Dan prije vjernici iz Kukinja sa svojim prijateljima pješačili su u Đud i sudjelovali na svetoj misi, a na sam blagdan Presvetog Trojstva vjernici iz Salante također su pješice stigli u Đud i bili na misi.

Organizatori su pozvali vjernike na okupljanje u devet sati kako bi u 9:15 započela molitva krunice, a od deset sati služena je sveta misa na hrvatskom jeziku. Svetoj misi prethodio je, nakon krunice, kratki koncert združenog zbora sastavljenog od članova hrvatskih zborova koji djeluju u Baranjskoj županiji uz glazbenu pratnju Tamburaškog sastava „Misija“ iz Pečuha.

Misno je slavlje pozdravnim riječima počeo biskupski povjerenik za hrvatsku manjinu Pečuške biskupije i župnik u Sigetu vlč. Gabrijel Barić, a predvodio ga je biskupski povjerenik za mađarsku manjinu u Đakovačko-osječkoj nadbiskupiji te župnik u

Hodočasnici iz Salante došli su pješice

TRENUTAK ZA PJESMU

Izažeto

veljača
koliko tuge
iziđe
kroz mačja usta
kroz bijelo meso vijavice
u krzno noći inje inje
okrutno
uspjine se

a kako je različito ljeto
kao iz neke druge pjesme
kroz otvore muških sandala

izažimlje se
i samo prašina i vruć zrak
zaderu kožu unesu se
i bazglasno se nose
a hodači
sve zemljaniji bivaju
i sve niže prigiba se dan

i napetost se
stoljećima smanjuje
između jedan i dva

Anka Žagar

Dio okupljenih vjernika

Harkanovcima vlč. Róbert Almási, koji je bio glavni celebrant. Suslavili su donjomiholjački župnik i dekan preč. Josip Antolović te pastoralni suradnik u Župi sv. Mihaela Arkanđela u Donjem Mihaljcu vlč. Marko Tomušić.

Vlč. Almási posebno je pozdravio skupinu hodočasnika koji su pješice stigli iz Donjeg Mihaljca, dok je ostalih stotinjak vjernika donjomiholjačkog dekanata došlo osobnim automobilima ili biciklima. U svojoj propovijedi, među ostalim, rekao je:

„Kako objasniti da je jedan Bog u tri osobe? Sad još ne možemo shvatiti otajstvo bivanja Boga u Presvetom Trojstvu. Čovjek je stvoren iz ljubavi i upravo zbog toga mu se

Vjernici iz Šaroša

Vjernici iz Šikloša

Vjernici iz Pečuha

Bog želi postupno očitovati. Bog, Sin i Duh Sveti u svom stvaranju kao da se igraju, kao da plešu. Bog je sve stvorio iz ljubavi prema čovjeku. To je radosni Bog koji umnaža život, stvara ljepotu i zajedništvo. Bog je stalno prisutan u našim životima. Susret s

Presvetim Trojstvom događa se i kroz patnju i teškoće svakodnevice, a ne samo kroz radost. Presveto Trojstvo prisutno je u svakom našem pokušaju ljubavi – eto nam primjera Blažene Djevice Marije. Gospa svima nama želi donijeti veliki dar – Isusa, tako nam i Cr-

kva želi donijeti Krista i njegovo Evanđelje. To donošenje tiče se svakoga od nas, svi smo pozvani biti nositelji te radosne vijesti. Crkva mora biti poput Marije koja je došla posjetiti rođakinju Elizabetu. Koja je to ljubav koju mi nosimo drugima? Je li to Isusova ljubav ili neka razvodnjena, sebična ljubav? Kakvi su naši odnosi u zajednicama u kojima se nalazimo? Ophodimo li se međusobno kao braća i sestre ili se brinemo samo za sebe? Marija nas danas želi poučiti da uvijek moramo biti sjedinjeni s Isusom u ljubavi – pa i onda kada Ga trebamo slijediti na križnom putu. Isusova mudrost neka nas uči živjeti s pozornošću na lijepe strane našega života.”

Službu pjevanja, uz glazbenu pratnju Tamburaškog sastava „Misija“, obnašali su: Ženski pjevački zbor „August Šenoa“ iz Pečuha, Pjevački zbor „Karašica“ iz Katolja, članice zborova iz Velikog Kozara, Kulinja, Harkanja te Muški pjevački zbor „Hrastina“ iz Udvara. Odmah nakon završetka svete mise uslijedio je obilazak i molitva križnog puta na hrvatskom jeziku.

Svetkovina Presvetog Trojstva dan je susreta Hrvata s dviju strana granice, a ove godine svoje jubilarno, 30. organizirano hodočašće, posebno su obilježili vjernici iz Đakovačko-osječke nadbiskupije.

Branka Pavić Blažetin

Bogatstvo...

Župnik u Harkanovcima vlč. Róbert Almási bio je glavni celebrant na misi u Đudu

IVANDAN U SENANDRIJI

U Senandriji je 21. lipnja 2025. godine proslavljen Ivandan, blagdan svetog Ivana Krstitelja, uz hrvatsku misu, dalmatinsku pjesmu i paljenje više tisuća svijeća.

Slavlje je započelo misom na hrvatskom jeziku u župnoj crkvi sv. Ivana Krstitelja koju je predvodio donedavni generalni vikar Šibenske biskupije mons. Marinko Mlakić. U prepunoj crkvi okupljene je ujedinio katolički duh i hrvatske sakralne pjesme koje je izveo naveliko cijenjeni šibenski zbor Pivači sv. Jakova.

Nakon mise uslijedio je tradicionalni agape, gdje se nakon blagoslova kulturnih predmeta dalmatinske zajednice prisutnima obratio gradonačelnik Senandrije Zsolt Fülöp: „Na misi na oltaru gorjele su dvije svijeće – jedna hrvatska i jedna mađarska. Nismo ih mogli razlikovati, što je divno. Bili smo zajedno fizički i duhovno. Poseban ugođaj donijeli su hrvatski pjevači.”

Nakon mise prisutni su se veselo družili ispred crkve uz hrvatsko vino i kolače koje je pripremila Hrvatska samouprava Senandrije. Zatim su se domaćini sa šibenskim gostima uputili uskim uličicama prema glavnom trgu. Predivan kružni trg već je bio prepun postavljenih svijeća koje su ocrtavale magične forme i samo čekale da se zapale. Paljenje svijeća otpočeo je gradonačelnik Zsolt Fülöp, kojem su se pridružili veleposlanik Republike Hrvatske u Mađarskoj Mladen Andrić, predsjednik Hrvatske samouprave Senandrije Đuro Benković, predsjednik Hrvatske samouprave Budimpešte Stipan Đurić i mnogi drugi. U nekoliko trenutaka Senandrija je obukla „ivandansko” ruho i stvorila čaroban ugođaj.

Zbor Pivači sv. Jakova

U taj se ugođaj potpuno uklopio Zbor Pivači sv. Jakova, koji je za okupljeno mnoštvo na glavnom trgu održao koncert, ali ovaj put ne sakralnih, nego dalmatinskih pjesama o moru, ljubavi i čežnji za domom, o dalmatinskom životnom osjećaju. Njihovoj pjesmi priključila se Hrvatska izvorna skupina Budimpešta koja je svojim dalmatinskim plesovima iz Splita i Trogira dodatno uljepšala večer.

Večer je zaokružena procesijom luminara sa 7000 svijeća i zvukovima zvončica. Pivači su pjesmom zaključili večer u ozračju svjetlosti i zajedništva.

Gosti iz Šibenika prvi su put nastupili u Senandriji, a do suradnje je došlo kad je predsjednik Hrvatske samouprave Senandrije Đuro Benković prošlog ljeta za vrijeme obiteljskog odmora posjetio katedralu sv. Jakova u Šibeniku.

„Iz jedne bočne lađe začula se čarobna a cappella pjesma. Bio je to zbor Pivači sv. Jakova, koji je baš tad imao probu. Ispričao sam im da postoji mala zajednica Dalmatinaca 'na kraju svijeta' u Senandriji koja traži upravo nekog kao što su oni da ih ugosti na proslavi blagdana sv. Ivana. Kao što je poznato, ovaj je blagdan već tristo godina ujedno i katoličko proštenje koje je za buduće naraštaje sačuvala naša dalmatinska zajednica. Oživljavajući tradiciju koju su naši predci donijeli iz Mediterana, od 2019. godine slavimo ga kao blagdan luminara”, pojasnio je Đuro Benković.

Program je ostvaren uz potporu Središnjeg državnog ureda za Hrvate izvan Republi-

ke Hrvatske, a organizatori su bili Grad Senandrija i Hrvatska samouprava Senandrije.

Prema riječima Zvonimira Bilušića, člana zbora, ideja za osnivanje Pivača svetog Jakova seže u 2008. godinu, kad je skupina prijatelja koji su već pjevali u drugim klapama pošla na hodočašće Gospi u Sinj i putem zapjevala. Tad su odlučili da će pripremiti malo drukčiji repertoar od uobičajenoga

Svijeću je zapalio i veleposlanik Mladen Andrić

klapskog. Iako u Šibeniku ima mnogo pjevača, uvijek manjka muških pjevača koji bi pjevali na misama, pa su oni odlučili krenuti tim pravcem. Za nebeskog zaštitnika odabrali su sv. Jakova, zaštitnika šibenske katedrale, kako bi odmah bilo prepoznatljivo odakle dolaze. Voditeljica im je Ana Gović Blaće, koja radi aranžmane i prilagođava pjesme muškom vokalnom sastavu. Započeli su kao klapa, a kako im je broj narastao, postali su Pivači. Što se tiče repertoara, to su pučke pjesme njihova kraja, ne samo Dalmacije nego i cijele domovine. Imaju dosta autorskih pjesama jer su članovi i prije pisali tekstove, a voditeljica radila glazbene aranžmane.

Kršul

Paljenje svijeća

Baranjski bečarac i Festival tista razveselili tisuće posjetitelja

Jubilarni 30. Baranjski bečarac i 5. Festival tista pokazali su kako tradicija i gastronomija itekako mogu biti zanimljivi posjetiteljima iz svih krajeva Hrvatske i regije.

Najveća kulturna manifestacija Baranje i ove godine privukla više od 5000 posjetitelja, a čuvari bogate kulturne baštine podunavskih baranjskih Šokaca iz Draža, Maroka, Ižipa i Daljoka i ove su se godine potrudili ugostiti posjetitelje iz raznih dijelova regije – od Zagreba i Dalmacije do Mađarske, Srbije, Njemačke i Austrije. Bečarac je otvoren programom „Vino i tambure“, koji je, za razliku od prošlogodišnjeg kišnog otvaranja, ove godine bio iznimno vruć, pa je posjetiteljima dobro došla kapljica vrhunskog podunavskog vina. Predstavili su se baranjski vinari iz Zmajevca (Gerštmajer, Zajec, Zlatno brdo, M&M, Kusić, Martinov), Suze (Pinkert, Kolar), Gajića (Bečaruša, Carev podrum) te Vršende (Kovač Harmat). Degustiralo se kao nekada, iz malih vinskih (podrumskih) čaša, u spomen na generacije baranjskih podrumara, ali i u ponudi su bile i klasične vinske čaše. Nastupile su prave tamburaške legende – Najbolji hrvatski tamburaši – i sa šokačkom tamburaškom bandom „Poklade Zenekar“ iz Mohača te TS-om „Čokanj“ rasplesali tisuće ljudi do kasno u noć.

Petak je bio samo uvod za bogat subotnji program koji je počeo utrkaма zaprežnih kola, a nastavio se Festivalom tista. Moglo se kušati više od 50 jela koje je skuhalo 20 ekipa, a više od stotinu majstora tista došlo je iz Draža, Topolja, Duboševice, Gajića, Karanca, Piškorevaca, Sombora, Berega, Bačkog Monoštora, Sonte, Tavankuta, Otoka, Donjeg Miholjca i Belog Manastira. Lonci i poklopici otvorili su se u 16 sati i mnoštvo posjetitelja moglo je u čuvenim glinenim posudama probati brojne forme šokačke tjestenine kao što su trganci, taške, lokšice, čikovi, lepurice, valjuške, gomboce, rezanci, tarana te čuveni zavezanci... Festival tista na najbolji način prikazuje bogatstvo podunavske kuhinje jer se moglo kušati od slatkog do slanog, od jela na žlicu do mesnih, ribljih i vegetarijanskih jela. Degustirali su se zaboravljeni recepti poput ovčjeg paprikaša, natrgano na gusku, paprikaš od golubova ili zavezanci. Na jelovniku je bila i riba, divljač, guska, patka, ovca, pijetao ili za vegetarijance jela s grahom, graškom, koprivama, krumpirom, kupusom. Ljubitelji slatkog

uživali su u kombinacijama s pekmezom, makom, orasima, višnjama. Novost ove godine bio je bezglutenski štand kao i odlična radionica za najmlađe „Tistoland“, koju je sa suradnicima vodio Mihael Tomić iz Foodare. Za savršenu glazbenu kulisu Festivala tista bio je zadužen zagrebački, a zapravo dalmatinski Limbo band. Subotnji program završio je šokačkim veseljem i nastupom Slavonia banda.

Mislav Matišić: „Festival tista još je jednom pokazao koliko je ‘tisto’ prepoznatljiv brend baranjskih Šokaca i koliko je velika potražnja za našim starim jelima. Ja se nadam kako je došlo vrijeme da se neka zaboravljena jela kao što su ovčji paprikaš ili na-

Predsjednik HDS-a Ivan Guban s jednim od organizatora, neumornim Mislavom

trgano na gusku konačno vrate u jelovnike baranjskih restorana.”

Na smotri folklor nastupili su Orkestar „Mišina“ (Pečuh – Draž), KUD „Baranjski Šokci“ (Draž), HKUD „Vladimir Nazor“ (Sombor), HKUD „Valpovo 1905“, Orkestar „Misi-ja“ (Pečuh), KUD „Seljačka sloga“ (Baranjsko Petrovo Selo), KUD „Podravina“ (Barča) te KUD „Drava“ (Lukovišće). Program je vodio Branko Uvodić, a u povodu okrugle obljetnice dodijeljena je i nagrada Janji Čeliković, počasnoj predsjednici KTM-a „Baranjski bečarac“, koja je desetljećima vodila ovo prepoznatljivo događanje.

Baranjski bečarac i četvrtu godinu zaredom postao je mjesto održavanja Godišnjeg skupa podunavskih Hrvata. Cilj je ovoga susreta okupiti podunavske Hrvate (Bunjevce i Šokce iz Hrvatske, Mađarske i Srbije) i prezentirati bogatstvo hrvatske kulturne i enogastro baštine. Jedanput godišnje skupe se stotine sudionika kako bi prikazali posjetiteljima svoje znanje i vještine – od sviranja, plesanja, kuhanja do izrade nošnje i suvenira. Hrvati iz Mađarske došli su iz Pečuha, Vršende, Mohača, Lukovišća i Barče, dok su vojvođanski Hrvati stigli iz Berega, Monoštora, Sonte, Sombora, Tavankuta, Subotice... Snažnu podršku tomu dala je i Osječko-baranjska županija i upravo je županica Nataša Tramišak otvorila skup s predstavnicima diplomatskog zbora i hrvatskih manjinskih samouprava iz Mađarske i Srbije.

Organizatori su Baranjskog bečarca KTM „Baranjski bečarac“, Općina Draž, Turistička zajednica Općine Draž, Osječko-baranjska županija i Karašička Republika uz potporu Ministarstva kulture i medija Republike Hrvatske, Ministarstva regionalnoga razvoja i fondova Europske unije, Središnjeg državnog ureda za Hrvate izvan Republike Hrvatske, Hrvatske turističke zajednice, Hrvatske matice iseljenika te Turističke zajednice Osječko-baranjske županije.

BPB

Podravkinje na Baranjskom bečarcu

Filip Golubov: „Bogatim dvodnevnom programom na kojem zaista svatko može pronaći nešto za sebe želimo pokazati sve bogatstvo naše baštine. U čast i slavu naših predaka ponosno čuvamo običaje baranjskih Šokaca i čuvat ćemo i dalje bečarac, buše, tisto i sve druge naše posebnosti koje su nam ostavili naši stari!”

Zlatomisnik Jozo Egri

U nedjelju 22. lipnja, na Tijelovo, svetu misu slavio je zlatomisnik, šeljinski župnik Jozo Egri. S njim su došli slaviti brojni vjernici, među njima i Hrvati iz grada Šeljina te obližnjih hrvatskih naselja. U organizaciji slavlja pomogla je i Hrvatska samouprava Šeljina. Šeljin je mađarska župa koja ima kao filijalu i hrvatsko selo Starin, tako da župnik Egri služi svete mise i u Starinu. Budući da je hrvatskog podrijetla, rođen u Martincima, po potrebi može služiti svetu misu i na hrvatskom jeziku.

Točno prije 50 godina, 22. lipnja 1975., Jozo Egri zaređen je za svećenika u Pečuhu. Stoga je i sam želio nazočiti svetoj misi u pečuškoj katedrali koju je 22. lipnja predvodio pečuški biskup László Felföldi te tijelovskoj procesiji koja je slijedila nakon mise. Prije podne bio je u Šeljinu, a poslijepodne u Pečuhu.

U sklopu zlatne mise u Šeljinu velečasnom Egriju i nazočnim vjernicima na mađarskom i hrvatskom jeziku obratila se v. d. ravnatelj Hrvatskog kulturnog i sportskog centra „Josip Gujaš Džuretin” Vesna Velin:

„Velečasni Jozo Egri rođen je u Martincima 2. svibnja 1950. godine. Prezime obitelji tad je još bilo Gregeš. Budući da je u selu tad živjelo desetak obitelji s istim prezimenom, otac mu je promijenio ime u Egri zbog toga što je u Egeru bio na služenju vojnog roka. Imao je mlađu sestru Anciku, koja je radila kao frizerka u selu, ali je odlazila i u Fok i Šeljin. Osnovnu školu završio je u svojem rodnom selu. Već je od prvog razreda mini-

Na svetoj misi u pečuškoj prvostolnici

u Đuru bio je od 1970. do 1975. godine, a 22. lipnja 1975., na Tijelovo, u Pečuhu ga je za svećenika zaređio biskup dr. József Cserháti. Mladu misu služio je u rodnom selu, Martincima, 6. srpnja 1975. godine.

Nakon mlade mise mjesec dana je zamjenjivao vlč. Stjepana Zagorca (kojeg je smatrao svojim uzorom) u Nijemetu, a potom je bio kapelan u Ozori, Jegragu, Tamásiju i Mágocsu. Od 1979. do 2012. godine bio je u Vajslovu. Odatle je došao u Šeljin, gdje i danas služi. Šeljin-

ske župi pripada još devet naselja – Starin, Bogdašin (Bogdása), Fok, Ivanidba (Drávaiványi), Sósvertike, Endrőc, Kákics, Okorág i Marócsa – ali redovitih svetih misa ima samo u Šeljinu, Starinu, Foku i Endrőcu.

Svoj svećenički moto uzeo je iz zahvalne pjesme nastale u IV. stoljeću, iz poznatog Te Deuma: 'Ti si moja nada, Gospodine, ne daj da se ikada osramotim.' Osim toga na svetim sličicama mlade mise nalaze se

Vlč. Jozo Egri

i riječi svetog Pavla: 'Milošću sam Božjom ono što jesam.'

Vesna Velin zahvalila je zlatomisniku što ga je u posljednje tri godine mogla bolje upoznati. Zahvalila mu je na otvorenosti za razgovor, susretima i pomoći. Poželjela mu je prije svega puno zdravlja – dobre noge – kako bi još mnogo godina mogao služiti na slavu Boga i na radost svojeg naroda.

Sveta misa u Šeljinu bila je dvojezična. Pjevalo se na hrvatskom i mađarskom jeziku. Pjevao je narod, izjavila je za Hrvatski glasnik Vesna Velin, a hrvatske pjesme svirali su tamburaši iz Starina. Vjernici šeljinske župe predali su poklon Jozi Egriju, a Hrvatska samouprava Šeljina priredila je agape u obližnjem restoranu. Žene iz Šeljina i okolice ispekle su kolače, torte i još puno toga.

Branka Pavić Blažetin

Pečuški biskup László Felföldi čestitao je vlč. Jozi Egriju

strirao i od toga doba vjera i crkva postali su mu dijelom života. Nije bilo dvojbe čime će se baviti. Izabrao je svećeničko zvanje. Nakon osnovne škole školovanje je nastavio u đurskoj benediktinskoj gimnaziji, gdje je 1968. maturirao. Istu je gimnaziju pohađao i velečasni Ladislav Ronta, rodnom iz Križevaca.

Nakon gimnazije primljen je na teologiju, ali je prije početka studija morao u vojku, gdje je služio dvije godine. Na teologiji

SVEČANA DODJELA PRIZNANJA DRŽAVNOG NATJECANJA U CRTANJU I FOTOGRAFIJI

Narodnosni pedagoški obrazovni centar Ureda za školstvo svake godine organizira narodnosni likovni i fotografski natječaj za djecu iz vrtića te osnovnih i srednjih škola. Ove je godine na natječaj pristiglo više od tisuću radova. Nagrađena djeca u četiri kategorije Državnog natjecanja u crtanju i fotografiji za školsku godinu 2024./2025. preuzela su plakete i poklon-pakete na svečanoj dodjeli u Nacionalnoj pedagoškoj knjižnici i muzeju, u Dvorcu vilenjak (Tündér palota) 11. lipnja. Nakon dodjele otvorena je izložba pobjedničkih radova koja se može posjetiti do kraja lipnja.

Oni su među najboljima

U svojem uvodnom govoru voditelj Glavnog odjela Državnog tajništva za vjerske i narodnosne odnose pri Uredu premijera Richárd Tircsi rekao je: „Draga djeco, sretan sam što sam danas ovdje i imam prilike sresti se s vama, poslušati vaše izvedbe, pogledati izložbu vaših umjetničkih radova. Na njima vam čestitam. Ovaj je natječaj iznimno važan jer su narodnosti naše bogatstvo, a ova su djeca nasljednici narodnosne kulture, tradicije koja na njima ostaje.”

Priznanja je ove godine dobilo 17 prvoplasiranih i još 41 posebno nagrađeno dijete. Bile su četiri kategorije za likovni natječaj (vrtićki uzrast, od 1. do 4. r., od 5. do 8. r., od 9. do 12. r.) te dvije kategorije u natječaju za najbolju fotografiju (od 5. do 8. r. i od 9. do 12. r.). Hrvatski učenici, od kojih gotovo svi pohađaju HOŠIG, osvojili su priznanja u svim kategorijama. Svaka kategorija imala je različitu zadanu temu.

NAGRAĐENI RADOVI HRVATSKIH UČENIKA:

Likovni natječaj

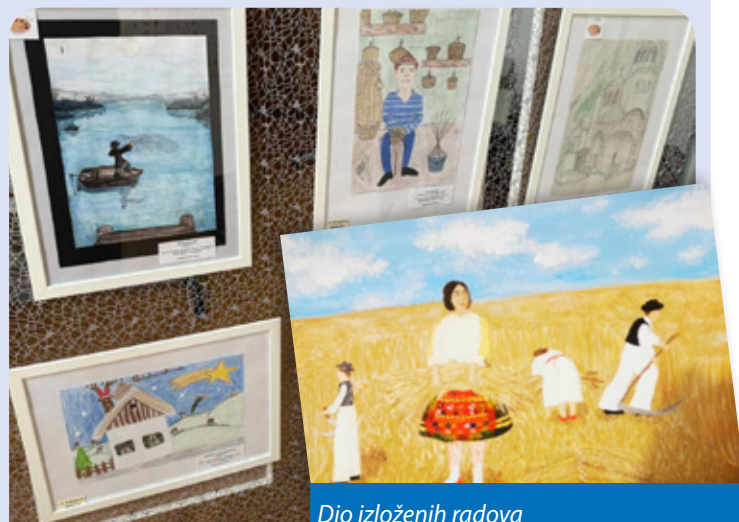
I. kategorija (vrtićki uzrast) na temu Šareni dvorac (mađ. Cifra palota): 1. mjesto osvojio je Olivér Mikulcek za crtež Sveti Nikola.

II. kategorija (od 1. do 4. r.) na temu Adventski kalendar – zimski blagdani i običaji: Posebnu nagradu osvojila je Luna Bengyeszkov za crtež Luca és a busók (Luca i bušari).

III. kategorija (od 5. do 8. r.) na temu Zanati – karakteristični narodnosni zanati, zanimanja: 1. mjesto osvojila je Piroska Hracza za crtež A Halász (Ribar).

IV. kategorija (od 9. do 12. r.) na temu Kulturna raznolikost – narodnosti u Mađarskoj:

1. mjesto osvojila je Lilla Bengyeszkov za crtež Sokác aratás (Šokačka kosidba).

Dio izloženih radova

Natječaj za najbolju fotografiju

I. kategorija (od 5. do 8. r.): posebnu nagradu osvojio je Márkó Csatár za fotografiju Badnje večé (jedini učenik iz Narodnosne OŠ iz Gare).

II. kategorija (od 9. do 12. razreda): 1. mjesto osvojila je Lilla Bengyeszkov za fotografiju Máglya őrzői (Čuvari lomače) i 2. mjesto za fotografiju A sokác kislány és a napraforgó (Mala šokačka djevojčica i suncokreti).

Kršul

Primjer dobre prakse predstavljen Odboru za obrazovanje u Hrvatskom saboru

Na poziv predsjednice Odbora za obrazovanje, znanost i kulturu Hrvatskog sabora prof. dr. sc. Vesne Bedeković te predsjednice Odbora za Hrvate izvan Republike Hrvatske Zdravke Bušić krajem travnja profesorica sa Sveučilišta u Zadru dr. sc. Smiljana Zrilić i učiteljice iz Hrvatske osnovne škole „Katarina Zrinski” iz Serdahela Katica Lukač Brodač i Zorica Prosenjak Matola sudjelovale su na zasjedanju odbora na kojem je tema bila „Hrvatska nastava u inozemstvu – stanje, izazovi, perspektive”.

Na sastanku se razgovaralo o važnosti učenja hrvatskog jezika radi očuvanja nacionalne samosvijesti Hrvata u iseljeništvu. Istaknuto je da treba uzeti u obzir činjenicu da život u drugoj kulturnoj i jezičnoj sredini ima asimilacijski učinak na hrvatske zajednice, iseljenike i njihove potomke. Mnogi se tomu odupiru uključujući svoju djecu u nastavu u raznim oblicima, stoga je iznimno važno da odgojno-obrazovni sustav Republike Hrvatske podupire širenje hrvatske nastave u inozemstvu radi očuvanja jezika i veza s Hrvatima izvan Republike Hrvatske.

Hrvatska vlada pomaže hrvatske zajednice u inozemstvu preko svojih institucija, programa i projekata, a u praksi se nerijetko pojavljuju izvrsna rješenja koja se temelje na entuzijazmu i predanosti pojedinaca. Takva je i dugogodišnja suradnja Odjela za izobrazbu učitelja i odgojatelja Sveučilišta u Zadru sa serdahelskom Osnovnom školom „Katarina Zrinski”, koja traje već 23 godine. Cilj je suradnje njegovanje hrvatskoga jezika među pomurskim Hrvatima. Redovita profesorica sa zadarskog sveučilišta dr. sc. Smiljana Zrilić, koja je od samih početaka ključna osoba u suradnji, predstavila je nazočnima ovaj primjer dobre prakse koji već više od dva desetljeća uspješno djeluje.

Predsjednica, saborska zastupnica Vesna Bedeković u društvu dr. sc. Smiljane Zrilić i učiteljica Katice Lukač Brodač i Zorice Prosenjak Matola

Odjel za izobrazbu učitelja i odgojitelja organizira odlazak studenata učiteljskog studija na jednodnevnu praksu u Hrvatsku osnovnu školu „Katarina Zrinski” u Serdahelu u Mađarsku. Posjeti su odraz izvrsne i kontinuirane suradnje dviju ustanova. Suradnja je započela 2002. godine na inicijativu tadašnjeg pročelnika odjela izv. prof. dr. sc. Roberta Bacalje i tadašnje ravnateljice škole Jolanke Tišler. Tijekom ljeta dvadesetak učenika osnovne škole ljetuje u Zadru, dok u studenom svake godine isti broj zadarskih studenata sudjeluje u nastavi u serdahelskoj školi poučavajući djecu hrvat-

skom jeziku. Cilj je ove suradnje od početka bio zainteresirati učenike za jezik svojih predaka tako da im nastavu održavaju zadarski studenti. Učenici pritom ne samo da uče hrvatske riječi nego se i upoznaju s matičnom domovinom ostvarujući osobni kontakt sa studentima. Profesorica dr. sc. Smiljana Zrilić svake godine u serdahelskoj školi održava stručno usavršavanje za hrvatske nastavnike u pomurskim školama.

Na saborskom sastanku učiteljice iz Serdahela govorile su o važnosti suradnje koja je snažna motivacija i pomoć učenicima u učenju hrvatskog jezika.

Beta

Péter Cseresnyés: U Mlinarcima

U UNDI S TAMBURAŠIMA

„Oduševljena publika koja je ispunila undanski Dom kulture došla je na koncert iz cijeloga Gradišća – kako iz austrijskog, tako i iz mađarskog dijela. Atmosfera koncerta bila je ispunjena pozitivnom energijom, što je mnogobrojna publika nagradila burnim pljeskom” izjavila je za Hrvatski glasnik Sabina Balogh.

Udruga Tamburaclub Zagreb oduševila undansku publiku

Udruga Tamburaclub Zagreb, osnovana 2013. godine u Markuševcu, njeguje tamburašku glazbu. Tamburaški orkestar udruge danas broji šesnaest članova i ima bogat repertoar: od klasičnih skladbi, domaćih i stranih evergreena, filmske glazbe i originalnih tamburaških kompozicija do folklornih motiva i narodnih pjesama. Članovi orkestra uglavnom su tamburaši iz Markuševca, ali i iz Čučerja te drugih dijelova Zagreba. Neki od njih članovi su poznatih zagrebačkih tamburaških sastava i orkestara.

Ovo je bio prvi posjet Tamburacluba Gradišću u 2025. godini, a koncerti u Undi i Čunovu (Slovačka) rezultat su dugogodišnjih poznanstava i prijateljstava članova udruge. Mnogi od njih godinama nastupaju po Gradišću u okviru folklornih i tamburaških ansambala kao što su HKUD „Prigorec”, HKPD „Bosiljak”, ZFA, LADO, Gazde, TS „Šarmeri” i drugi. Povezuje ih zajednička ljubav prema njegovanju hrvatske folklorne baštine i tradicije.

Cilj koncerta bio je predstaviti rad udruge, prikazati dio hrvatske glazbene tradicije te otvoriti prostor za buduću suradnju s publikom i institucijama iz Gradišća. Program koncerta sastojao se od osamnaest popularnih skladbi.

1. Serenada u G-duru (Eine kleine Nachtmusik, W. A. Mozart, arr. Marijan Makar)
2. Zagreb je najljepši grad (Drago Diklić, Ivica Krajač, arr. Marijan Makar)
3. Mađarski ples br. 5 (Johannes Brahms, arr. Marijan Makar)
4. Komm' Zigány (Imre Emerich Kálmán, arr. Marijan Makar)
5. Pod starim krovovima (Marko Novosel, Drago Britvić, arr. Ivan Patalen)
6. Prigorska fantazija (glazba i arr. Ivan Patalen)
7. Susedova Marica (Drago Britvić, glazba i arr. Marijan Makar)
8. Đurđevačke fele (glazba i arr. Marijan Makar)
9. Suza za zagorske brege (Zvonko Špišić, Ana Bešenić, arr. Marijan Makar)
10. Aisha – indijanski intermezzo (glazba i arr. John Lindsay)
11. Gradišćanski ples (glazba i arr. Josip Andrić)
12. Tvoja zemlja (Alfi Kabiljo, Drago Britvić, arr. Goran Hlebec)
13. Nevjestin ples (glazba i arr. Antoni Lorenc)
14. Tarantella Napoletana (talijanska tradicijska, arr. Ivan Patalen)
15. Prolazi sve (I. Korbler, S. Stanić, arr. Goran Hlebec)
16. Dve-tri iz Banata (glazba i arr. Ivan Patalen)
17. Zagreb, Zagreb (A. Vučer, J. Sappe, arr. Goran Hlebec)
18. Markuševčki veseli dani, IV. stavak: Svati (glazba i arr. Marijan Makar)

Branka Pavić Blažetin

Foto: Mónika Gosztom Varga

Hrvatski malonogometni kup u Prisiki

U organizaciji Mjesne samouprave Prisike i Hrvatske samouprave Prisike 14. lipnja održan je Hrvatski narodnosni malonogometni kup. Natjecanje se odvijalo na nogometnom terenu u dvjema kategorijama: Stari dečki (Öregfiúk) i Mladi (Fiatalok).

U skupini Stari dečki natjecale su se ekipe Gornjeg Čatara, Hrvatskog Židana, Borištof Reserve, Vatrogasci Prisike, Prisičani i ekipa Općine Sračinec.

U skupini Mladi snage su odmjerile ekipe Mladi Prisičani, Hrvatski Židan, Répcevis, Kocka Fiúk, Takács Diesel Autószervíz Sárvár, Vasi Fiatalok i Borištof Hrvati.

Veselo dječje poslijepodne bilo je ispunjeno brojnim sadržajima, a navijači su s velikim entuzijazmom podržali svoje ekipe. Vrhunac dana bogatog programima bila je zajednička večera u krčmi Ciglenica uz glazbu koju je puštao DJ Geela.

Branka Pavić Blažetin • Foto: Máté Varga

Buše i šokački grah u balatonskom gorju

Idilično okruženje sela Vászoly i tamošnje prekrasno jezero Forrás bili su 24. svibnja domaćini folklornog i gastronomskog programa Čitaonice mohačkih Šokaca. Posjet je prvotno bio planiran još za rujan 2024., no tad je otkazan zbog lošeg vremena. Ovoga puta uspješno je ostvaren, a lijepo vrijeme pogodovalo je druženju i aktivnostima na otvorenom.

Dok je vatra pucketala ispod i pored glinenih lonaca i čupova u kojima se krčkao grah na šokački način, na otvorenoj i improviziranoj pozornici svirali su i plesali članovi Čitaonice mohačkih Šokaca. Blizina izvora svetog Jakova bila je pravi praznik za oči, kao i čarobno okruženje jezera. Nadaleko su se čuli zvuci zvana s bušarske opreme, pjesme i plesa.

Do gostovanja je došlo zahvaljujući Zakladi za opstanak Vászolya i Prijateljskom krugu Vászolya, a događanje je bilo i dio pretprograma tradicionalnog ljetnog festivala „Ljeto u Vászolyu“. Organizatori su ovim programom željeli selu predstaviti zanimljive sadržaje. „Veoma cijenimo tradicijsko djelovanje mohačkih Šokaca, a već dugo bila nam je želja predstaviti mohačke Hrvate u Vászolyu“, poručili su domaćini.

Kuhanje graha u glinenim loncima

Ulogu glavnog kuhara preuzeo je Péter, dok su dame u šokačkoj narodnoj nošnji dodatno pridonijele svečanom ugođaju. Na pozornici su izvedene brojne koreogra-

- 4 mrkve narezane na štapiće
- 3 bijele mrkve (peršina) narezane na štapiće
- 1 žuta paprika narezana na kolutiće
- 1 velika glavica luka narezana na kockice
- 1 glavica češnjaka (cijela)
- 1 celer narezan na štapiće
- 4 lovorova lista
- 1 žlica mljevene crvene paprike
- 1 cijela ljuta paprika
- sol i papar po ukusu

Folklorna skupina Čitaonice mohačkih Šokaca

Tako su stanovnici sela naučili kako su Šokci nekad kuhali u glinenim loncima. S jedne strane lonca naložila bi se vatra, dok bi druga ostala mlaka. S toplije strane tekućina bi uzlazila, a s hladnije se vraćala dolje – tako se jelo prirodno miješalo prema zakonima fizike.

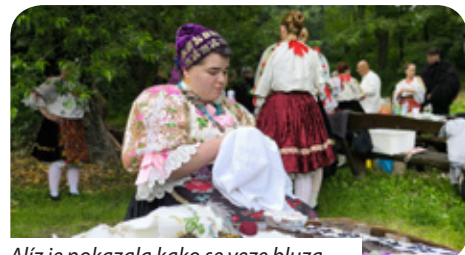
U Vászolyu se grah krčkao u dva keramička lonca od po 16 litara. Predsjednik Čitaonice mohačkih Šokaca i voditelj folklorne skupine Stipa Bubreg izjavio je kako su oduševljeni Vászolyem, gdje su predstavili i hrvatsku šokačku kulturu te mohačke buše.

fije šokačkih plesova, a posjetitelji su mogli vidjeti i Alíz Straub-Rázsics pri radu – tijekom vođenja bluze. Vez i šivanje njezina su strast od 16. godine, a sve je naučila sama, kao autodiktat. Zajedničko događanje završilo je veselom večerom.

Šokački grah iz glinenog lonca

Sastojci za 10 porcija:

- 80 dkg graha
- 50 dkg dimljene koljenice
- 50 dkg dimljenih rebara
- 20 dkg dimljene vratine

Alíz je pokazala kako se veze bluza

Priprema:

Na dno glinenog lonca stavimo grah, zatim češnjak, luk i dimljeno meso pa ponovimo slojeve. Sve se obilno zalije vodom – važno je da ima dovoljno tekućine kako bi se jelo moglo prirodno miješati dok kuha. Na vrh dodamo list lovora. Nakon sat i pol kuhanja dodajemo mljevenu papriku i povrće, a zatim kuhamo još sat i pol. Povremeno se može promiješati i provjeriti mekoća sastojaka.

Branka Pavić Blažetin • Izvor: www.brogu.ehu